



De Tweede Kamer der Staten Generaal

Aan de leden van de Commissie Economische Zaken en Klimaat

Amsterdam, 8 mei 2020

**Betreft:** reactie op Kabinetsvisie Waterstof

Geachte leden van de Commissie EZK,

Hydroports **verwelkomt** de kabinetsvisie over waterstof, onze samenwerking tussen de havens van Amsterdam, Den Helder en Groningen Seaports is verheugd te lezen dat het kabinet wil doorzetten op de ontwikkeling van een waterstof economie waarbij Hydroports een belangrijke bijdrage kan leveren aan de realisatie van de ambities van deze kabinetsvisie. Het is nodig dat het kabinet, op korte termijn, een aantal concrete keuzes maakt en besluiten neemt. Het kabinet heeft de kans met deelinvesteringen en gericht beleid versneld een waterstof backbone op het tracé tussen de havens ontwikkeld te krijgen. Deze backbone wordt op termijn geschikt gemaakt voor het transport van waterstof en is daarom een essentiële infrastructuur voor de ontwikkeling van waterstof

**Hydroports** heeft als doel groene groei te realiseren door duurzame waterstofclusters in en rond de zeehavens in Groningen en Noord-Holland te ontwikkelen. Hydroports vervult hiermee de ambitie om de belangrijkste Europese duurzame waterstof hub te worden.

Hydroports, de Provincie Noord-Holland en Provincie Groningen beschikken over alle **randvoorwaarden** om bovengenoemde ambitie te realiseren en de voornaamste waterstof hub van Europa te worden in grote samenhang met investeringen uit de markt en van netbeheerders.

### **Waterstofketen op gang brengen**

Het kabinet wil terecht naar een energiesysteem dat betrouwbaar, betaalbaar en robuust is. Waterstof als systeembrandstof zal een van de dragers zijn van ons toekomstige energiesysteem zijn.

De kabinetsvisie over waterstof schetst een **toekomstbeeld** en de weg ernaartoe die mede dit energiesysteem dichterbij brengt. De kabinetsvisie is zowel ambitieus als haalbaar. Het komt op het juiste moment en geen dag te vroeg. Wij zijn er klaar voor om hieraan bij te dragen, gericht op het reduceren van nationale CO2 uitstoot, het aanjagen en uitlokken van investeringen in de waardeketen van waterstof en het creëren van zekerheid naar de markt. Wij zien hierin eveneens een enorme kans op het gebied van werkgelegenheid en het vervangen van banen bij de fossiele energiesector als geheel.

De visie en daarbij behorende beleidsagenda geeft de markt en de andere spelers duidelijkheid over de koers die het rijk wil volgen met het realiseren van de waterstofeconomie. Dit is bevorderlijk voor de ontwikkeling van de waterstofeconomie in Nederland.

Voor de realisatie van dit toekomstbeeld wordt terecht door het kabinet een grote rol toegedicht aan zeehavens. Daar zijn we, als Hydro Ports van harte het mee eens.

In de kabinetsvisie wordt duurzame **waterstof geproduceerd** via grote pyrolysefabrieken, CCU en koppeling aan de windparken op zee of geïmporteerd worden uit de gebieden die water en zon rijk zijn. Bij het laatste spelen zeehavens ook een rol.

Grootste **uitdaging** bij dit alles is het op gang brengen van de waterstofketen. Het realiseren van de benodigde transportinfrastructuur door o.a. het geschikt maken van het bestaande gasnetwerk voor het transport van waterstof. Drie **strategieën**, wil het kabinet inzetten voor deze uitdaging: opschaling van de productie; kostenreductie en innovatie.

Hydroports heeft concrete initiatieven om bij te dragen aan de op gang brengen van de waterstofketen. Hiermee kan Hydroports, op korte termijn concrete invulling en uitvoering geven aan bovengenoemde drie strategieën.

### **Hydroports een Europese waterstof hub van formaat**

Hydroports beschikt over de **voorwaarden** om de belangrijkste Europese waterstof hub te worden en daarmee een belangrijke bijdrage te leveren aan het realiseren van het toekomstige klimaatbestendige energiesysteem van Nederland. Een energiesysteem dat voor een belangrijke deel verbonden en onderdeel is van een robuust Europees energiesysteem.

De partners in Hydroports zetten hun expertise in en maken gebruik van elkaars sterke kanten, de sterke kanten van de industrieën die gevestigd zijn in deze havengebieden en last not-but-least de sterke kanten van de Provincies waarin ze gevestigd zijn met hun economie, bevolking en ruimte.

- Port of Amsterdam is een sterke internationale industriële en transport hub. Port of Amsterdam legt, de komende jaren, de nadruk van deze op de productie van waterstof; het faciliteren van de opwek van groene elektriciteit en de daarbij de inzet van de nieuwe energiehaven in IJmuiden; het inzetten op het gebruik van CO<sub>2</sub> als grondstof en het gebruikmaken van de positie als sterke speler op de wereldmarkt voor fossiele brandstoffen, om de productie en opslag van schone brandstoffen zoals synthetische kerosine te stimuleren.
- Port of Den Helder, als pitstophaven voor de offshore op de Noordzee, is ook centraal gelegen ten opzichte van de voorzien productielocaties voor de groene waterstof op de Noordzee. Ook is Den Helder aangesloten op de bestaande gasinfrastructuur op de Noordzee. Al deze factoren maken dat deze havenlocatie de potentie heeft om te worden ingezet als een hub voor de systeemintegratie voor de waterstoftransitie vanaf zee. Den Helder bereidt zich voor op deze opschaling met de intentie voor de bouw van een Blauwe Waterstofproductiefaciliteit die een belangrijke bouwsteen vormt in de ambitie van Hydroports.
- Groningen Seaports ontwikkelt de havens en industriegebieden van Delfzijl en de Eemshaven en richt zich daarbij op de ontwikkeling van groene chemie, energie (offshore wind en data) en op de circulaire economie. Recente aankondiging van projecten als North<sub>2</sub>, een samenwerking van Shell, Gasunie en Groningen Seaports zijn u bekend. Daarnaast heeft de Industrietafel Noord Nederland in haar verduurzamingsplannen waterstof nadrukkelijk als

kans opgenomen in haar plannen en wordt er momenteel geïnvesteerd in de waardeketen met een biokerosine fabriek waarbij waterstof een onontbeerlijke grondstof is.

### **Opschalen en kostenreductie**

Het windenergie-opwekpotentieel van de Noordzee kan de komende 30 jaar benut worden tot 72 Gigawatt. Dit is een enorm potentieel. Door deze offshore windenergie om te zetten naar groene waterstof kunnen Hydroports de energietransitie in een stroomversnelling brengen. Dit doen Hydroports door de productie, opslag, transport en verbruik van waterstof in deze havengebieden mogelijk te maken.

Deze havengebieden zijn de plek waarin vraag en aanbod van waterstof bij elkaar komen. Dit komt door enerzijds de aanwezigheid in deze havens van zeer energie-intensieve industrieën en door de keuze van het kabinet om de geproduceerde waterstof de komende tien jaar, voor de vergroening van de industrie in te zetten en anderzijds doordat zeehavens de meest geschikte locatie zijn voor de productie, opslag en transport van waterstof.

De vergroening van industrie in havengebieden creëert een substantiële vraag naar waterstof. Dit geeft de producenten zekerheid voor het maken van de noodzakelijke investeringen in de productie van waterstof. Hiermee wordt het vicieuze cirkel (eerst investeren in de productie of er moet eerst een vraag op gang komen) in de waterstofeconomie doorbroken.

Hydroports en partners (lokale overheden en bedrijven) hebben verschillende concrete initiatieven ontwikkeld. Hieronder volgt een greep uit deze initiatieven:

- Hydroports heeft bij het kabinet, bepleit voor het aanlanden van de windparken op zee in zeehavens. Zeehavens zijn zeer geschikte locaties voor de aanlanding van offshore wind. Dit maakt het mogelijk om deze geproduceerde offshore energie aan te sluiten op het hoogspanningsnet en in te zetten voor de productie van waterstof in zeehavens.
- Het project H2ermes (waarin Nouryon, Tata Steel en Port of Amsterdam samenwerken) om groene waterstof voor de regio Amsterdam te produceren. In eerste instantie gaat het om de vestiging van een 100 MW-waterstoffabriek in IJmuiden op het terrein van Tata Steel.
- Groningen Seaports (met partners) willen versneld de ontwikkeling van 6GW aan elektriciteit uit wind op zee en de aanlanding daarvan in Delfzijl en in de Eemshaven. Verschillende initiatieven daartoe zijn de afgelopen twee jaar opgestart vanuit de markt, zoals de plannen van NorthH2, Vattenfall met Equinor, ENGIE, RWE en Nouryon. Vaak in samenwerking met Gasunie
- Port of den Helder wil samen met andere partners (NAM, Gasunie, GasTerra, Port of Den Helder, Ontwikkelingsbedrijf Noord-Holland Noord, Gemeente Den Helder, Provincie Noord-Holland en New Energy Coalition) versneld een Blauwe waterstoffabriek realiseren en een overslagfaciliteit realiseren voor de opslag van CO2 in de grootste gasvelden van de Noordzee.
- Hydroports (samen met Shell, Gasunie en Remeha), sponsort onder de naam 'missie H2' de Olympische Spelen in Tokyo. Dit doen ze door een verband aan te gaan met TeamNL. Doel is om te werken aan het verhogen van het maatschappelijke draagvlak voor waterstof.

### **Innovatie**

Hydroports werkt eraan om de innovatie te stimuleren door met andere partners te kijken naar verschillende toepassingen van waterstof. Bijvoorbeeld in het openbaar vervoer, waterstof

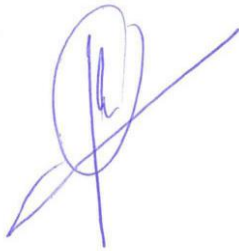
tankstations, en het creëren van specifieke havenfaciliteiten. Daarnaast biedt Hydroports ruimte en faciliteiten voor testcentra, start-ups, scale-ups, pilot- en demofabrieken.

**Versneld investeringen in het aanleggen van de noordelijke deel van de backbone is noodzakelijk**

Om de ambitie van Hydroports te bewerkstelligen en daarmee ook een belangrijke bijdrage te leveren aan het realiseren van het geschetste toekomstbeeld van het kabinet vraagt Hydroports aan het kabinet om:

- versneld te investeren in het aanleggen van het noordelijk deel van de gasbackbone: Amsterdam-Den Helder- Groningen. Hiermee wordt de productie van waterstof gestimuleerd en de zekerheid gegeven over het transport ervan. Daarnaast wordt het gebied hiermee onderdeel van de toekomstige Europese waterstofbackbone;
- Hydroports te betrekken bij het Nationaal Programma Waterstof.

Met vriendelijke groet,  
namens Hydroports,

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large, stylized 'K' followed by a long horizontal stroke extending to the right.

Koen Overtoom  
CEO Port of Amsterdam

Contact: Ab Cherribi (manager public affairs) Port of Amsterdam. mob: 06-10243812. e-mail: [ab.cherribi@portofamsterdam.com](mailto:ab.cherribi@portofamsterdam.com)